

स्व न० स्व-उ । १धने स्वमरः । २आत्मनि १ज्ञातो च पु०
स्वमरः । ३आत्मीये लि० । आत्मनि आत्मीये चाट्टेऽस्य
वर्तमानता ।

स्वकर्मणं पु० स्वनेव पराप्रयुज्यमान एव कर्मणे कपि-
बुध । वादो गच्छर० । [मदा] गीता

स्वकर्मणं न० स्वस्य कर्म । स्वयचोचिते लब्धे "स्वकर्मनिरतः
स्वकीय लि० स्वस्येदम् कर्म क० च । आत्मीये । स्व नित्य
मेव कृत्, अकृत्प्रयुक्तप्रयोगस्तु अपाणिनीयः ।

स्वग वपणे भा० पु० स्वकंशेट् इति । स्वज्ञातं स्वपृथीत् ।
स्वगतं लि० स्वचित् न मनसि आत्मनि वा गतम् गम-कृ ।

१मर्गगते २आत्मगते च । नाटकाभिनये प्रतिपाद्यप्रवृत्त्या
त्राय्ये रङ्गभूमिस्थधामालिकजनश्रवणयोग्ये वाक्ये
न० । ३अत्रायं खलु यदस्तु तदिह स्वगतं मतम् वा०द० ।

स्वगुमा स्त्री स्वनेव गुप्ता । १शूद्राभिरुपगम्य गच्छर० । २च-
ज्जाबुधतायाश्च राजनि० ।

स्वगृह पुंस्त्री० स्वगतं गृहं वक्ष्य । १कलिकारखणे जटा०
इत० । २निलमन्दिरं निलजरायो च खो० ।

स्वच्छ लि० शुद्ध, अशुद्धः प्रा० । १यतिनिर्मले काष्ठधरङ्किते
२सत्तायां १स्फटिके च पु० राजनि० । ३भूतेदृष्टीयाम्
स्त्री राजनि० । ४विमलोपरमे न० । ५रोगवियुते लि०
गच्छर० । ७एक-च । [स्वमरः ।

स्वच्छन्द लि० स्वस्य चन्दोऽभिप्रायः स्वज्ञे वक्ष्य । साधीने
स्वच्छपत्त न० स्वस्य पत्तं वक्ष्य । स्वधके वेषच० ।

स्वच्छमणि पु० कर्म । स्फटिके मणौ राजनि० ।

स्वच्छबालुक न० स्वस्या बालुकेव यत् । विमलोपरमे राजनि०
स्वज न० स्वस्मात् देहात् आत्मनो वा जायते । १विधरे मेदि-

१पत्ते पु० ४कन्यायां स्त्री मेदि० । ५आत्मजाते लि० ।

स्वजन पु० स्वस्येन जनो जननमेकजने वक्ष्य । १ज्ञातो स्वमरः ।
इत० । २आत्मसम्बन्धकोके । [यति-ते अचिच्छठ-त ।

स्वठ गतो स्वस्मारेऽवस्मारे च पु० ७० स्वकं शेट् । स्वठ-
स्वतन्त्र लि० स्वस्य तन्त्रं वशीकारः स्वकले वक्ष्य । १साधीने
अपराधोने स्वमरः । तन्त्रश्च इतद्व्यापारानधीनव्यापार-
वत्त्वम् । २कर्त्तरि च सहि समभिव्यक्तक्रियाकारकान-
रानधीनव्यापारवान् इति शाब्दिकाः "स्वतन्त्रः कर्त्ता"
पा० कर्त्तुं गच्छे १०१६ पु० इत्यम् ।

स्वतस् अर्थ० स्वतन्त्रवत् । स्वात्मतः इत्यर्थे ।

स्वता स्त्री स्वस्य स्वकीयस्य भावः तत् । स्वकीयते "स्वामः
स्वतां पश्यति" मनुजना ।

स्वतोपाद्य न० स्वपाहकवामपीपाद्ये ज्ञानप्रामाण्ये वेदा-
न्तादिपुनरु "प्रामाण्यं न स्वतोपाद्यं संशयादुपपत्तितः"
भाषा० उक्तेने तत् स्वतोपाद्यमिति न्यायमन्तम् ।

स्वत्व न० स्वस्य भावः तत् । इत्याद्यां यनेष्टक्यविश्वकामि-
याद्य विनिर्वाजके । धर्मभेदे २स्वामित्वे च, तच्च स्वत्व-
भेदेन इव्यगतमात्मगतश्च । स्वत्वपदादस्तु दायभा०टोकायां
नीकण्ठकांलङ्कारेण निरूपितो यद्य ।

"स्वत्वञ्च यनेष्टविनिर्वागाह्यत्वेन यः स्वबोधितत्वमिति
प्राचः । अतिरिक्तः पदार्थ इति शिरोभाषा । स्वाभि-
त्वञ्च तन्निरूपकत्वं निरूपकतया तदेव वा तच्च इव्यगतं
गुणगतञ्च इव्यस्य दानादिश्रुतेः नीकं वा द्रव्यस्य लो-
दित्वादी चो हत्यादिगुणावशिष्टपरिभाषकनीकलङ्कारो-
चगन्तुतेच । वस्तुतस्तु आत्मसम्बन्धे स्वाभित्वमतिरिक्तः
पदार्थः विक्रयदानादीनां तन्नाशकत्वे तद्वैतत्वे च स्वत्व-
त्ववाचसात् तदेव निरूपकतया स्वत्वव्यङ्ग्यारहेतुः विव-
क्षिततया ज्ञाततावत् । अतएव निवन्धादो भाषित्वपि
स्वत्वम् अन्यथा प्रतिभाषं प्रतिवर्धं वा देयत्वेन प्रति-
श्रुतस्य धान्वादिरूपस्य भावित्वेन तत् तदुपपत्त्युप-
पत्तेरिति सूत्रान्वयिष्यमतोलीलावतो हस्तसिद्धः स्वकी-
योः पन्थाः ।

तच्च स्वत्वं लौकिकमिति मित्रा० व्यवस्थापितं यथा
"मृतमेव तावन्निरूप्यते किं यास्ते कश्चमधिगम्य" स्वत्वसुत
प्रमाणान्तरधर्ममधिगम्यमिति । तत् प्राप्ते कश्चमधिगम्य-
मिति तावद्युक्तं गीतमवचनात् । "स्वामी कश्चयथायं
विभानपरिच्छाधिगमेषु ब्रह्मणस्याधिकं लब्धं स त-
वक्ष्य विजित निर्विघ्नं वैश्वानूद्धारिति" प्रमाणान्तर-
गम्ये स्वत्वे नेदं वचनम् । तथा स्वानातिदेशे मनुः
"योऽदत्तादायिनो हस्ताक्षिण्येत ब्रह्मणो धनम् । या-
जनाध्यापनेनापि यथा स्वमहादेव कः" इत्यदत्तादायिनः
वकाशात् याजनादिकरणेन दृव्यमर्जयतां दण्डविधान-
मनुपपन्नं स्यात् इत्यस्य लौकिकत्वे । अपि च ।
लौकिकं चेत् स्वत्वं मम स्वमपहृतमनेनेति न नृणां
अपहृतेरेव स्वात्पदान्यस्य स्वन्तेनापहृतमिति नाप-
हृतः कम् । एवं तर्हि सुवर्चरजतादिसत्त्वपदस्य वा
स्वत्वस्य वा स्वमिति संशयो न स्यात् तस्मात्स्वत्व-
धर्ममधिगम्य स्वत्वमिति । स्वतोच्यते । लौकिकमेव स्वत्व-
लौकिकार्थक्रियावाधनत्वात् प्रोक्षादित । आह-
वनीयादीनां हि याज्यमस्यानां न लौकिकक्रियावाध-